

SUSANNA
CLARKE

Women's
Prize for
Fiction
2021

Winner
@WomensPrize

PIRANESI

Linden

PIRANESI

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

SUSANNA CLARKE
PIRANESI – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

PIRANESI

SUSANNA CLARKE

PIRANESI

Ljndeni

Susanna Clarke: Piranesi

Copyright © Susanna Clarke, 2020

Extracts from THE MAGICIAN'S NEPHEW by C. S. LEWIS ©

copyright C. S. Lewis Pte Ltd, 1955

Translation © Nina Weidlerová, 2022

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2022

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-3085-3

ISBN e-knihy 978-80-566-3132-4 (1. zverejnenie, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-3133-1 (1. zverejnenie, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-3134-8 (1. zverejnenie, 2022) (ePDF)

Pre Colina

„Ja som predsa veľký učenec, mág a zasvätenec, ktorý *vykonáva* experiment; je teda prirodzené, že potrebujem niekoho, *na kom* by som ho mohol vykonávať.“

Čarodejníkov synovec, C. S. Lewis

„Nazývajú ma filozofom, vedcom a antropológom. Toto označenie je nepresné. V skutočnosti som amnéziológ. Skúmam to, čo sa vytratilo v ľudskej pamäti. Pátram po tom, čo úplne vymizlo zo sveta. Vo svojej práci sa zameriavam na zdanlivú neexistenciu, na zdanlivú nehybnosť, na podivuhodné rozpory medzi vecami. Vlastne sa venujem mágii.“

Laurence Arne-Sayles, rozhovor v časopise
Secret Garden (Tajná záhrada), máj 1976

OBSAH

PRVÁ ČASŤ: PIRANESI	13
DRUHÁ ČASŤ: DRUHÝ	29
TRETIA ČASŤ: PROROK	91
ŠTVRTÁ ČASŤ: ŠESTNÁSTKA	131
PIATA ČASŤ: VALENTINE KETTERLEY	177
ŠIESTA ČASŤ: VLNA	189
SIEDMA ČASŤ: MATTHEW ROSE SORENSEN	233

PRVÁ ČASŤ

PIRANESI

Keď Mesiac vyšiel nad Tretou severnou sálou,
vybral som sa do Deviateho vestibulu

ZÁPIS Z PRVÉHO DŇA PIATEHO MESIACA V ROKU,
KEĎ ALBATROS ZAVÍTAL DO JUHOZÁPADNÝCH SÁL

Keď Mesiac vyšiel nad Tretou severnou sálou, vybral som sa do Deviateho vestibulu, aby som sa stal očitým svedkom spojenia troch Prúdov. Takýto úkaz možno sledovať iba raz za osem rokov.

Deviaty vestibul sa pýši troma veľkolepými Schodiskami. Jeho Steny lemuju stovky a stovky mramorových Sôch v stovkách a stovkách Radov a Poschodí vypínajúcich sa do ďalekých výšok.

Šplhal som sa po Západnej stene, až kým som nedočiahol na Sochu ženy s úlom, ktorá stojí pätnásť metrov nad Dlažbou. Žena je dvakrát, možno trikrát vyššia než Ja a Úľ pokrývajú mramorové Včely vo veľkosti môjho palca. Jedna Včela – pri pohľade na ňu mi vždy behajú po tele zimomriavky – lezie nad Ženiným ľavým okom.

Vopchal som sa do Ženinho výklenku a čakal som, kým nezačujem, ako Prúdy lomcujú Spodnými sálami. Cítil som chvenie Stien, akoby sa báli obrovskej sily, ktorá do nich o chvíľu narazí.

Prvý prišiel Prúd z Ďalekých východných sál. Stúpал po Najvýchodnejšom schodisku bez známok násilia. Bol bezfarebný

a jeho Vody siahali sotva po členky. Po Dlažbe rozprestrel sivé zrkadlo, ktoré pretkávali mramorové pruhy mliečnej Peny.

Druhý prišiel Prúd zo Západných sál. Bičoval Najzápadnejšie schodisko, až kým nenarazil do Východnej steny. Po mohutnom údere sa zatriasli všetky Sochy. Pena na hladine sa belela ako staré rybie kosti a v hlbokých víroch prebleskovali modrosivé čiary. Vody tohto Prúdu zakrátko siahali po driek Sochám v Prvom rade.

Posledný prišiel Prúd zo Severných sál. Zvíjal sa po Strednom schodisku a Vestibul zaplňal výbuchmi žiarivej, snehobielej Peny. Ostal som premočený a oslepený. Keď sa mi obnovilo videnie, Vody už kaskádovito stekali po Sochách. Až vtedy som si uvedomil, že moje výpočty boli nepresné a mylne som odhadol mohutnosť Druhého a Tretieho prúdu. Vysočizný vrchol Vody prečnieval cez miesto, kde som sa krčil. Veľká ruka Vody sa natiahla, aby ma strhla zo Steny. Zakvačil som sa do nôh Ženy s úlom a modlil som sa k Domu, aby ma ochránil. Vody ma zaplavili a na chvíľu ma obklopilo neprirodzené ticho. Mal som pocit, akoby ma pohltilo More a ohlušilo vlastnými zvukmi. Báľ som sa, že zomriem alebo ma voda odplaví do Neznámych sál, ďaleko od bublajúceho hukotu Dôverne blízkych Prúdov. Silnejšie som zovrel Sochu.

Odrazu bolo po všetkom. Skončilo sa to tak rýchlo, ako sa to začalo. Spojené prúdy zaplavili okolité Sály. Počul som, ako hučia a narážajú do Stien. Potom Vody v Deviatom vestibule prudko klesli a siahali ledva po Podstavce sôch v Prvom rade.

Uvedomil som si, že niečo zvieram v dlani. Keď som ju roztvoril, zbadal som mramorový Prst. Zrejme patrila Ďalekej soche a priniesli ho sem Prúdy.

Krása Domu je nezmerateľná a jeho Milosť nekonečná.

Opis Sveta

ZÁPIS ZO SIEDMEHO DŇA PIATEHO MESIACA V ROKU,
KEĎ ALBATROS ZAVÍTAL DO JUHOZÁPADNÝCH SÁL

Odhodlal som sa, že preskúmam Svet najviac, ako mi to životné okolnosti dovoľia. Zatiaľ som precestoval všetky miesta po Deväťstošesťdesiatu západnú sálu, Osemstodeväťdesiatu severnú sálu a Sedemstošesťdesiatu ôsmu južnú sálu. Vyliezol som do Vrchných sál, kde sa Oblaky pohybujú v pomalých útvaroch a Sochy sa náhle vynárajú z Hmly. Prebádal som zákutia Zaplavených sál, kde Tmavé vody pokrývajú biele lekná. Videl som Pusté východné sály, kde sa Stropy, Dlažby – a niekedy dokonca aj Steny – zrútili a kde mdlý vzduch narúšajú iba lúče sivastého Svetla.

Skôr než som prekročil Dvere do týchto miest, pozorne som sa rozhliadol po okolí. Nezachytil som žiadne náznaky, že by Svet mal Koniec – všetky Sály a Prechody medzi nimi plynulo prechádzajú do Veľkej diaľky.

Sochy sa nachádzajú vo všetkých Sálach, Vestibuloch, Scho-diskách a Prechodoch. Vo väčšine Sál zaberajú všetok voľný priestor, len sem-tam sa nájde prázdny Podstavec, Výklenok alebo prázdna plocha na Stene. Táto Prázdnota ukrýva v sebe rovnakú tajomnosť ako samotné Sochy.

Všimol som si, že v jednotlivých Sálach sa nachádzajú približne rovnako veľké sochy. Medzi Sochami z rôznych Sál však existujú rozdiely. Niekde sú postavy dvakrát až trikrát vyššie než Ľudské bytosti, inde sa vyskytujú v životnej veľkosti a na ďalších miestach mi sotva siahajú po plecia. V Zaplavených sálach stoja priam obrie Sochy – dosahujú výšku 15 až 20 metrov. Ale to je skôr výnimka.

Založil som Katalóg, do ktorého si zapisujem údaje o Polohy, Veľkosti a Námete každej Sochy spolu s ďalšími zaujímavými detailmi. Zatiaľ som dokončil Prvú a Druhú juhozápadnú sálu a teraz pracujem na Tretej. Keď si pomyslím, na akú rozsiahlu úlohu som sa podujal, občas sa mi zakrúti hlava. Ako vedec a bádateľ však považujem za svoju povinnosť, aby som priniesol svedectvo o Veľkoleposti Sveta.

Okná Domu poskytujú výhľad na Veľké nádvorie. Tieto neúrodné, prázdne plochy sú pokryté kameňmi a väčšinou majú štyri strany. Občas sa nájdú Nádvorie so šiestimi alebo ôsmimi stranami a ojedinele sa vyskytujú nádvorie s tromi stranami – pôsobia však zvláštne a ponuro.

Mimo Domu sa nachádzajú len Nebeské predmety: Slnko, Mesiac a Hviezdy.

Dom tvoria tri Poschodia. Spodné sály predstavujú Územie Prúdov. Z Nádvorie sa zdá, že majú sivozelené Okná. Nepokojné Vody ich miestami pofrkali bielou Penou. Tieto sály poskytujú potravu v podobe rýb, mäkkýšov a morských rastlín.

Vrchné sály, ako som už spomínal, predstavujú Územie Oblakov. Okná majú sivobielu farbu, ktorá pripomína hmlu. Občas vidieť, ako celý rad Okien osvetlia nečakané záblesky. Vrchné sály dodávajú Čerstvú vodu, ktorá sa vo Vestibuloch premieňa na Dážď a steká v Prameňoch po Stenách a Schodiskách.

Medzi týmito dvoma prevažne neobývatelnými Poschodiami sa nachádzajú Stredné sály, ktoré predstavujú Územie vtákov a ľudí. Nádhornej Usporiadosti Domu vďačíme za Život.

Dnes ráno som sa pozrel von z Okna Osemnásť juhovýchodnej sály. Na opačnej strane Nádvorie som zazrel Druhého. Aj on sa díval z Okna. Okno bolo vysoké a tmavé. Vznešená

mužská tvár s vysokým čelom a upravenou briadkou sa črtala v jednom Kúte. Muž bol zahĺbený do svojich myšlienok. (To sa uňho stáva často.) Zakýval som mu, ale nevšimol si ma. Zakýval som ešte raz, tentoraz dôraznejšie. Poskakoval som hore-dole a hlasno som dupal. Dom však má veľa Okien a Druhý ma nevidel.

Zoznam ľudí, ktorí žili alebo stále žijú,
a správy, ktoré sa o nich zachovali

ZÁPIS Z DESIATEHO DŇA PIATEHO MESIACA V ROKU,
KEĎ ALBATROS ZAVÍTAL DO JUHOZÁPADNÝCH SÁL

Od zrodu Sveta je zrejmé, že na jeho počiatku jestvovalo pätnásť ľudí. Možno ich bolo viac, ale ako vedec sa musím držať faktov. Z pätnástich ľudí, ktorých existencia sa dá overiť, sme ostali nažive len dvaja – Ja a Druhý.

Vymenujem všetkých pätnástich ľudí a u tých, kde to považujem za dôležité, uvediem aj ich postavenie.

Prvá osoba: Ja

Predpokladám, že mám tridsať až tridsaťpäť rokov. Meriam približne 183 centimetrov a som štíhleho vzrastu.

Druhá osoba: Druhý

Odhadujem, že má päťdesiat až šesťdesiat rokov. Meria asi 188 centimetrov a je rovnako štíhly ako Ja. Na svoj vek vyzerá celkom zachovane. Má bledozelenú olivovú pokožku, krátke tmavohnedé vlasy, tmavohnedé fúzy a šedivú, takmer bielu briadku

zastrihnutú do úhladného špicu. Na jeho tvári zaujmú aristokratické líčne kosti a vysoké, impozantné čelo. Pôsobí dojmom priateľského, ale trochu vážneho človeka oddaného životu intelektuála.

Je vedec rovnako ako Ja a jediná ďalšia žijúca ľudská bytosť. Preto si jeho priateľstvo, samozrejme, veľmi vážim.

Druhý verí, že existuje Veľké a tajné poznanie ukryté niekde vo Svete, ktoré nám zaručí obrovskú moc, keď ho objavíme. Aj keď nevie presne povedať, v čom toto Poznanie spočíva, viac-krát naznačil, že by mohlo zahŕňať tieto veci:

1. Ako poraziť Smrť a stať sa nesmrteľným.
2. Ako sa naučiť čítať myšlienky druhých ľudí.
3. Ako sa premeniť na orla a letieť Vzduchom.
4. Ako sa premeniť na rybu a plávať Prúdmi.
5. Ako hýbať predmetmi pomocou mysle.
6. Ako zhasnúť a znova rozžiarit' Slnko a Hviezdy.
7. Ako si podmaniť menej inteligentné bytosti, aby konali podľa našej vôle.

Ja a Druhý usilovne pátrame po tomto Poznaní. Stretávame sa dvakrát do týždňa – vždy v utorok a v piatok – a preberáme spoločnú prácu. Druhý úzkostlivo dbá na svoj čas a nikdy nedovolí, aby naše stretnutia trvali dlhšie než hodinu.

Ak vyžaduje moju prítomnosť aj inokedy, kričí „Piranesi!“, kým neprídem.

Piranesi. Tak ma volá.

Je to zvláštne, pretože pokiaľ si pamätám, nie je to moje meno.

Tretia osoba: Muž s plechovkou zo sušienok

Muž s plechovkou zo sušienok je kostra, ktorá sídli v Prázdnom výklenku v Tretej severozápadnej sále. Kostí má zoradené zvláštnym spôsobom. Dlhšie, približne rovnako veľké kosti sú zviazané pomocou pletenca z chalúh. Napravo od nich leží lebka a naľavo sa nachádza plechovka zo sušienok. V tej sú všetky menšie kosti vrátane článkov prstov a stavcov. Plechovka má červenú farbu a okrem obrázka sušienok je na nej nápis *Huntley Palmers a Family Circle*.

Keď som prvýkrát objavil Muža s plechovkou zo sušienok, zväzok chalúh už bol vyschnutý a kostra pôsobila neupravené. Zhotovil som nový pletenec z rybích šupín a zviazal som kosti dokopy. Teraz je kostra opäť v poriadku.

Štvrtá osoba: Utajená osoba

Pred tromi rokmi som jedného dňa stúpал po Schodisku v Trinástom vestibule. Keď som zistil, že Oblaky odplávali z tejto Oblasti Vrchných sál a celý priestor zalialo slnečné svetlo, rozhodol som sa, že ho preskúmam. V jednej Sále, nachádzajúcej sa priamo nad Osemnástou severovýchodnou sálou, som našiel napoly zrútenú kostru zakliesnenú v úzkom priestore medzi Podstavcom a Stenou. Podľa rozloženia kostí som usúdil, že Osoba, ktorej kostra patrila, pôvodne sedela s kolenami pritiahnutými k brade. Jej pohlavie sa mi nepodarilo zistiť. Ak by som totiž vybral kosti, aby som ich poprezeral, už by som ich nevedel dať späť.

Piata až Štrnásť osoba: Ľudia z Výklenku

Ľudia z Výklenku sú kostry, ktoré ležia na Prázdnom podstavci v Najsevernejšom výklenku Štrnásť juhozápadnej sály.

Tri kostry som identifikoval ako ženské a tri ako mužské. Pri zvyšných štyroch nedokážem s istotou určiť pohlavie. Jednu z nich som pomenoval Šupinatý človek. Kostra Šupinatého človeka nie je úplná a v najlepšom stave nie sú ani kosti, ktoré sa zachovali. Prúdy ich tak ošúchali, že niektoré vyzerajú ako rôzne veľké kamene. Ďalšie majú na koncoch drobné dierky, z ktorých trčia úlomky šupín. Na základe týchto pozorovaní som dospel k niekoľkým záverom:

1. Kostra Šupinatého človeka je staršia než ostatné kostry.
2. Kostra Šupinatého človeka ležala kedysi v inej polohe a jej kosti spájali remienky zo šupín, ktoré sa časom rozpadli.
3. Ľudia (podľa všetkého Ľudia z Výklenku), ktorí prišli po Šupinatom človeku, si vážili ľudský život natoľko, že starostlivo pozbierali kosti a uložili ich k svojim mŕtvym.

Otázka: Až budem cítiť, že sa blíži môj koniec, mal by som si ísť ľahnúť k Ľuďom z Výklenku? Odhadujem, že vedľa nich sa nájde ešte miesto pre štyroch dospelých. Hoci som mladý muž a deň mojej Smrti je, dúfam, ďaleko, touto otázkou sa neraz zaoberám.

Ďalšia kostra leží vedľa Ľudí z Výklenku, ale tú nerátam medzi osoby, ktoré žili. Sú to pozostatky tvora s telom dosahujúcim dĺžku približne 50 centimetrov a s rovnako dlhým chvostom. Porovnal som kosti s odlišnými druhmi Bytostí, ktoré vyobrazujú Sochy, a dospel som k záveru, že patria opici. Nikdy som živú opicu v Dome nevidel.

Pätnásta osoba: Skrčené dieťa

Skrčené dieťa je kostra, ktorá podľa môjho odhadu patrí dievčatú vo veku približne sedem rokov. Sedí na Prázdnom podstavci v Šiestej juhovýchodnej sále. Rukami si zvierá kolená a má sklonenú hlavu, takže sa bradou dotýka kolien. Okolo krku jej visí náhrdelník z koralov a rybích kostí.

Neraz som uvažoval o tom, aký vzťah viaže toto dieťa ku mne. Jediní živí na Svete, ako som už vysvetlil, sme Ja a Druhý, a obaja sme muži. Aká bytosť bude obývať Svet, keď my dvaja zomrieme? Verím, že Svet (alebo inak povedané Dom, keďže z praktického hľadiska medzi tým nie je rozdiel) si praje takého Obyvateľa, ktorý bude svedkom jeho Kráasy a prijímateľom jeho Milosti. Preto sa nazdávam, že Svet mal v úmysle urobiť zo Skrčeného dieťaťa moju manželku, ale niečo mu v tom zabránilo. Odkedy mi napadla táto myšlienka, považujem za správne, aby som sa so Skrčeným dieťaťom podelil o všetko, čo vlastním.

Navštevujem všetkých Mŕtvych, ale najmä Skrčené dieťa. Prinášam im dary v podobe jedla a pitia a lekná zo Zaplavených sál. Rozprávam sa s nimi, hovorím im, čo robievam, a opisujem im všetky Divy, ktoré som dosiaľ v Dome videl.

Robím to len Ja. Druhý – pokiaľ viem – nedodržiava žiadne náboženské rituály.

Šestnásta osoba: Vy

A Vy. Kto ste Vy? Kto je tá osoba, pre ktorú toto všetko píšem? Ste cestovateľ, čo prekabátil Prúdy a prešiel cez Polámané dlažby a Spustnuté schodiská až do týchto Sál? Alebo ste azda niekto, kto obýva moje Sály dávno po mojej smrti?

Moje Denníky

ZÁPIS ZO SEDEMNÁSTEHO DŇA PIATEHO MESIACA V ROKU,
KEĎ ALBATROS ZAVÍTAL DO JUHOZÁPADNÝCH SÁL

Pozorovania si zapisujem do notesov a robím tak z dvoch dôvodov. Po prvé, písanie ma priúča precíznosti a opatrnosti. Po druhé, zápisky mi umožňujú, aby som zachoval svoje poznanie pre teba, Šestnástu osobu. Notesy odkladám do hnedej koženej tašky v dutom mieste za Sochou anjela na ružovom kre v Severovýchodnom kúte Druhej severnej sály. Nechávam tam aj svoje hodinky, ktoré potrebujem vždy v utorok a piatok, keď sa o desiatej stretávam s Druhým. (Zvyšné dni hodinky radšej nenosím, lebo sa obávam, že by sa do nich dostala Morská voda a zničila by ich mechanizmus.)

Jeden notes som vyhradil na Tabuľku prúdov, v ktorej uvádzam Časy a Mohutnosť Vysokých a Nízkych prúdov, ako aj výpočty súvisiace s budúciimi Prúdmi. V inom notese mám Katalóg sôch. Ďalšie notesy slúžia ako Denník. Tam zachytávam svoje myšlienky, spomienky a udalosti uplynulých dní. Zatiaľ som týmito zápiskami zaplnil deväť notesov, tento je desiaty. Všetky som očísloval a väčšinu som označil dátumom, ku ktorému sa viažu.

Denník č. 1 má označenie *December 2011 až Jún 2012*.

Denník č. 2 má označenie *Jún 2012 až November 2012*.

Denník č. 3 mal pôvodne označenie *November 2012*, ale

neskôr som to preškrtnol a označil som ho ako *Tridsiaty deň Dvanásteho mesiaca v Roku Slz a Nárekov až Štvrtý deň Siedmeho mesiaca v Roku, keď som objavil Koralové sály*.

V Denníkoch č. 2 a č. 3 sú medzery, ktoré ukazujú, že niektoré strany boli násilím vytrhnuté. Neraz som si nad touto zá-

hadou lámal hlavu a predstavoval som si, kto a prečo to urobil, ale zatiaľ som nedospel k žiadnemu záveru.

Denník č. 4 má označenie *Desiaty deň Siedmeho mesiaca v Roku, keď som objavil Korálové sály, až Deviaty deň Štvrtého mesiaca v Roku, keď som pomenoval Súhvezdia.*

Denník č. 5 má označenie *Pätnásty deň Štvrtého mesiaca v Roku, keď som pomenoval Súhvezdia, až Tridsiaty deň Deviateho mesiaca v Roku, keď som zrátal a pomenoval Mŕtvych.*

Denník č. 6 má označenie *Prvý deň Desiateho mesiaca v Roku, keď som zrátal a pomenoval Mŕtvych, až Štrnásty deň Druhého mesiaca v Roku, keď sa zrútili Stropy v Dvadsiatej a Dvadsiatej prvej severovýchodnej sále.*

Denník č. 7 má označenie *Sedemnásty deň Druhého mesiaca v Roku, keď sa zrútili Stropy v Dvadsiatej a Dvadsiatej prvej severovýchodnej sále, až posledný Deň v tom istom Roku.*

Denník č. 8 má označenie *Prvý deň v Roku, keď som cestoval do Deväťstošesťdesiatej západnej sály, až Pätnásty deň Desiateho mesiaca v tom istom Roku.*

Denník č. 9 má označenie *Šestnásty deň Desiateho mesiaca v Roku, keď som cestoval do Deväťstošesťdesiatej západnej sály, až Štvrtý deň Piateho mesiaca v Roku, keď Albatros zavítal do Juhozápadných sál.*

Tento Denník (č. 10) som začal písať v Piaty deň Piateho mesiaca v Roku, keď Albatros zavítal do Juhozápadných sál.

Nevýhodou denníkov je, že sa v nich ťažko hľadajú dôležité zápisky z dávnejších čias. Preto som si založil jeden notes, ktorý slúži ako register ostatných denníkov. V tomto notese som ku každému písmenu abecedy priradil konkrétne čísla strán. (Bežné písmená ako A a C majú viac strán než menej používané